

HÜKÜMET İŞKENCEYİ ÖNLEMEK İSTİYORSA:

Başta İçişleri ve Adalet bakanları olmak üzere, Bakanlar Kurulu'nun bütün üyelerine, bu sayımızın 6. sayfasını ivedilikle açıp okumalarını öneriyoruz. New York Barosu İnsan Hakları Komitesi, Türkiye'de işkence Sorununun hükümet ve devlet organları tarafından nasıl önleneyeceği konusunda bir rapor hazırlamış. Hükümete hatırlatıyoruz: Bu değerli rapor "kimi bozguncular"dan değil, "dost ve müttefik" bir denizaşırı ülkeden geliyor!

SIYASİ HABER VE YORUM GAZETESİ

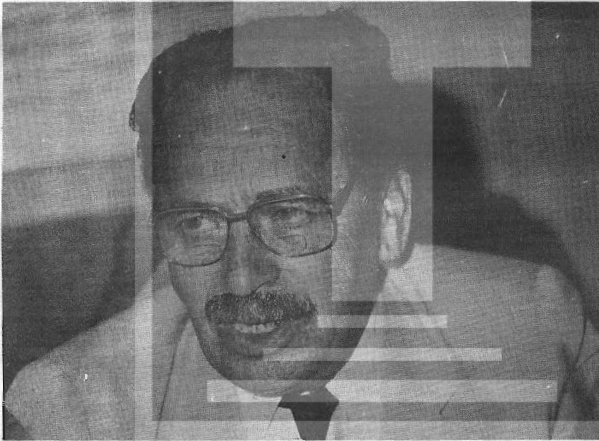
27

14-27 OCAK 1990

2500 Lira

adımlar

DGM BAŞSAVCISI NUSRET DEMİRAL ANKARA'NIN RAMBO'SU

Çoğulcu, demokratik, insan haklarına dayalı bir rejim toplumun enleri çoğunluğunun en yakın amacı haline geldi... Ankara'da bir adam, DGM Başsavcısı Nusret Demiral, varlığıyla, işte bu gelişmeye karşı direnmiyor. Yıldızı sönen 12 Eylül'cüler, moral vermeye çalışıyor... Ama bu kez Demiral çıkmayı aştı, hükümetin bile gündemine girdi. Meclis oturumunda durunu ele aldı. Hükümet çevreleri onun için, "Böyle bir kabadayılık dünyanın hiçbir yerinde görülmemiştir" dediler... Ve ardından Ankara Barosu Ankara DGM'yi, bir hafta süreyle boykot etti... Adalet Bakanlığı müfettişleri de sonunda Demiral'ın peşine düştüler... Şimdi başında "Ankara'daki başsavcı krizi"nin nasıl çözüleceği tartışılıyor... Ve Demiral'ın bütün yeni görüntü, sonuçturma kararlarına karşın, TBKP'nin açık çalışma hakkı, kamuoyu tarafından benimsendi...

ASKERİ HARCAMALARDA İNDİRİM GÜNDEMDE

AKKUM görüşmeleri silah kuvvetlerin sayısında indirim kararıyla sonuçlanırsa, hükümet iş düşüyor. Şimdi orduyun profesyonelleşmesi tartışılıyor. Sayışal indirim ve harcamalarda kısını da ardundan gelecek. (Sayfa 8)

HAYDAR KUTLU: ÇAĞIMIZIN DEĞİŞİM DİNAMİĞİ

Sınırları zorlayan, duvarları yıkan bir fırtına yaşıyoruz. Bu fırtına yalnız sosyalizmin rünesansı değil, insanlığın da yeni bir aydınlanma çağına giriş fırsatıdır. (Sayfa 10)

DOĞU'DA SAVAŞ BITMELİ

Türk Ziya Ekinci Kültür sorunu çözülmeyen, hiçbirinin gerçek anlamda özgür olamayacağını söylüyor. Sorunu kamuoyunun dikkat merkezine koyuyor. Silahlar susmalı diyor. (Sayfa 14)

BAŞLANGIÇ OLARAK KADINLARA KOTA

Kadınların siyasal yaşama katılımının önündeki engeller nelerdir? "Kota" yolu açabilir. SHP ve TSİP'ideo hircer görür. (Sayfa 18)

New York Barosu İnsan Hakları Komitesi'nin Raporu

TÜRKİYE'DE İŞKENCE: YASAL YAPIMLILIK

New York Barosu Uluslararası İnsan Hakları Komitesi'nin Türkiye için hazırladığı bu rapor önemlidir. Ne yazık ki yine, "Türkiye'de İşkence" sorunu, "Yasal Yapımlı Yaptırım" başlığını taşıyor. I Türk Hükümetinin tutumu Söden bu yana gerek fiili, gerek tağıdiki gölgeyle varlığını hissettiren 12 Eylül yasaının sonuçlarından biri, Türkiye'nin işkence siyaseti itibarıyla olarak uluslararası kuruluşların gündemine yerlenmiştir. Bütün bu uluslararası kamuoyunu malumu olan konunun Türk hükümeti tarafından inkarını ne anlama elabilir ki? İşke yeni ve bu kez oldukça çarpıcı bir rapor daha. Bu raporda işkence sorunu sonuçlarının tamirine değil, yasal yapımların yokedilmesine yöneliyor.

New York Barosu hukukçularından Robin Dahlberg, Charles R. Keith Hall, Rhonda H. Karpavich, Jessica A. Nechvrlis tarafından hazırlanan söz konusu rapor, "Türkiye'de işkence; işkençiyi yasaklamak uluslararası, bölgesel ve Türk standartları; Yasal yapıya bir bakış; işkence iddialarının Türk yasal yapısının yapılmı; ABD'nin ve uluslararası örgütlerin rolü; Öneriler" başlıklarına göre hazırlanmış 110 sayılıık bu kapsamlı raporun, "Öneriler" bölümünde yazılmaktadır, değerli bir belge olduğu anlaşıyor...

Delegasyonun aşağıda öne sürdüğü tavsiyeleri olupurken sadece resmi görevler, bekimler, etki tutuk ve hukukçularla çok sayıda maddeli yapmak kalmadı, bununla birlikte işkence konusunda devletlerin ve hükümetler-dış örgütler ve bilim adamların geniş katılımı...

Cumhurbaşkanı, Başbakan, İçişleri Bakanı, Adalet Bakanı ve emniyet güçlerinden her birinin en yüksek yetkilisi ve savcılar, yasalara uygulamakla görevli asstıların hepsine işkençiyi yasaklayan yazılı talimat yayınlamalı ve bu talimatlar her görev ve gözültü mahallinde kolayca görülebilecek bir yerde asılı durmalıdır.

ından da yararlanır.

Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'ni hayata geçirmek üzere kurulan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, işkençinin yasaklanması gerektiklerini (Sözleşme'nin 7. maddesi) ve yer alan etkin ulusal program asstıların ne olacağına belirleniyor. (Komite'nin) varlığı sonucu çok işkençilerin bir suç sayılması olma tek başına yeterli değildir. Hükümetler ek bazı tedbirler almak zorundadır. (*)

Bu esast tedbirler arasında, Türkiye Devletininde silahlı saldırıların önlenmesi ve devletin işkençilerin son verme konusunda ciddi olduğu-na açıkça ortaya koyulabilecek olma, gözaltına alınmaları esastirleri, avukatlarıyla, doktorlarıyla ve bir yargıcı derhal temas etmelerine olarak sağlanarak bittikten men insonmünasile gözetilme şartı zorunludur. Bu adın banis bir adımıdır, işkençiyi kesin olarak azaltır, işkençinin varlığı konusunda görüş çakışmalarını geniş çapta ortadan kaldırır. Yukarıda (bu raporun) IV. A.5. bölümünde gösterildiği gibi, bu esastir kuralına doğrultulduğunda son öneri bu delegasyonun etkili olduğu-nu kabul ettiği tedbirlerin gerisinde kalmaktadır.

Türkiye Devletinin silahlı saldırı önlenmesi tedbirleri, bittikten men insonmünasile gözetilme şartı zorunludur. Bu adın banis bir adımıdır, işkençiyi kesin olarak azaltır, işkençinin varlığı konusunda görüş çakışmalarını geniş çapta ortadan kaldırır. Yukarıda (bu raporun) IV. A.5. bölümünde gösterildiği gibi, bu esastir kuralına doğrultulduğunda son öneri bu delegasyonun etkili olduğu-nu kabul ettiği tedbirlerin gerisinde kalmaktadır.

A. TÜRKİYE DEVLETİNE TAVSİYELER

1. İncelenen alan işkençiyi son vernetmiş tedbirler emeli

Cumhurbaşkanı ve Başbakan, Türkiye'de işkençinin ciddi bir sorun olması devam ettiği anlaşıyor ve başka bir yoruma malı bırakılmaksızın teyid etmelidirler. Bu uygulamaları derhal son vernetilmesi, işkençilerin ağır cezaları çarptırılmaları ve kamu hizmetlerinde emeliyi yasaklanarak sağlanmalıdır. Bu da dünyadan önce odaklayıcı ve göre karşıyı yincediye koru-nunun birinci ulusal basit göndeme kalmasını sağlanmalıdır.

Cumhurbaşkanı, Başbakan, İçişleri Bakanı, Adalet Bakanı ve emni-

yet güçlerinden her birinin en yüksek yetkilisi ve savcılar, yasalara uygulamakla görevli asstıların hepsine işkençiyi yasaklayan yazılı talimat yayınlamalı ve bu talimatlar her görev ve gözültü mahallinde kolayca görülebilecek bir yerde asılı durmalıdır.

2. İhtilafat men insonmünasile gözetilme şartı zorunludur.

Devlet gözaltı mahalleri ya olana-kınan sonuyak bittikten men insonmünasile gözetilme şartı zorunludur.

(1) (Sanık) avukatıyla derhal ve özel olarak görülebilmeli ve avukatları sorgulama sırasında hazır bulunabilmeli;

(2) (Sanık) derhal ailesiyle temas kurabilmeli, ailesine gözaltı mahallerinde temin edilebilir;

(3) (Sanık) derhal başkanı bir hakimle görülebilmeli, bekime her gün temas kurabilmeli, ve bu hakim her sorgudan önce ve sonra (sanık) özel tıbbi muayene yapabilmeli ve;

(4) (Sanık) derhal bir yazış bu-rununa çakılabilmeli ve endan sonra yazıya mahkemeye karar ve gözültü-

polması şartı kılmalı; ve

(5) sanığın ifadesinin avukatı tarafından inzulamsızca zorunlu kıl-malı.

4. Etkili tahkikat, tahkikat, tazminat ve nekahat

Savcılık veya mahkemeye tahkikatının üstünde bekimler ve işkence kurbanları da dahil olmak üzere bütün sanıkların güvenliğini devlet uhdesinde olmalıdır.

Savcılık ve polisten başlanarak bir bağımsızlık makamı idas edilecek bütün işkence iddiaları (bu makama) tahkik edilmeli ve gözültü yerlerine an ve habersiz teftişler yapılmalıdır.

İşkence raplarına verilmiş öze-ri gözaltı mahallerinde, işkençinin amiri emri veya tahliye yapılmamış hafifletici sebep sayılmamalıdır.

İşkence sanığı polisten görevleri askıya alınmalıdır. Hüküm günü işkençiler (em-niyet) derası halinde geri alınmalı ve tamzini ödenmek şartıyla memur-yetlerine uzatılmamalıdır.

Hüküm kaskatılar, işkençilerin her durumda yasa uygulama himmetinden emeliyi yasaklanmalıdır.

Sağlık hizmetleri vanstıyla özel nekahat programları idas edilmeli, Türkiye'de özel nekahat programlarına fon sağlanmalı, Türkiye işkence kurbanlarının yurtdışına nakal merkezlerinde nekahat için kabul etmek verilmeli, veya kurbanları nekahat için uluslararası yardım talep etmemelidir.

6. Mahkemeler Sanığın duruşması görülen mah-keme her işkence iddiasını tahkik etmeli ve böyle tahkikatlar sırasında mahkemeye;

(1) savcı veya polise sorgulama sırasında, sorgulanmış adları da bulunan dakik zahtın sonra, sanığın avukatını ve mahkemeye teminini zorunlu kılmalıdır.

(2) derhal bittikten sonra hazırlanmış raporların dahi olarak kabinine izin verilmeli;

(3) sorgulanmış mahkemede bulunmaları zorunlu kılmalıdır;

(4) yemin altında işkence iddiası bulunmadığına ipas yitki sa-nıktan alıp polise teslim edilmeli;

(5) işkence sonucu edisim bittikten derhal döşya da bırakılmalı (gözetilme mahallerinde sanığın işkençiyi delil edis etmiş delil olma dımda); ve

(6) işkence iddiası tahkiki me-sale sayılacak) tahkikat tamamlanma-na kadar sanık mahkemede dava inki-salı alınmalıdır.

İşkençilerin tahkikatında mah-kemeler ağır öze vernet.

Mahkemeler işkence kurbanları-yı yerleri tamzini yapın korumalı.

c. Savcılar

Sanığın sorgulamasından sonra-mu savcı sanığın bittikten işkence şikayetlerini otomatik olarak tahkikat için başka bir savcıya sevketmeli (ancak bu tıf tahkikatlar sanığın da-

Avrupa Konseyi Asamblesi, Avrupa Topluluğu, Avrupa'da Güvenlik ve Birlikli Konferansı'nın düzenli izleme toplantıları ve bittikten diğer uygun devletlerarası organizasyonları Türkiye'de işkence konusunda yakın gözetim altında tutmalı ve bu kayıtlarını Türkiye devleti nezdinde göndeme getirmeli.

ve dıymadığı yer almalı.)

(3) işkence şikayetlerini tahkik eden savcı en azından aşağıdaki tedbirleri almalı;

(1) polisi sorgulamaan dakik raparı temin meclur emeli, ve sorgulanmış isimleri de bulunan bu raporu gözaltı mahalleri avukatına vernetilmesi sağlanmalı;

(2) sorgulanmış ve bekimlen-diren bittikten sonr aynı sorguya çek-meli; ve

(3) tahkikat sonuçlarının yazılı raporunu ve ayrıntılı olgusal bilgileri ve bittikten bittikten raporları da dahil olmak üzere işkence konusundaki gelişmeleri kamuoyuna açıklamalı.

Savcılar, işkençiler hakkında yayımlı tahkik yapmalı ve en ağır cezaları talep etmeli.

Savcılar, bekimlere işkençiyi gözetim altında ve tıbbi raporlar-dış silahlılık yapılmaması dava açma-lı.

5. Öncelikli tedbirler Devletin işkençiyi görevle-re gözetilme silahlılık galası işken-ce yapmama veya kötü memurle et-meme yitkiletiliklerini işkençiyi işkençiler arasında standartlara uygun insan hakları eğitim programları idas etmeli.

Gözetilme ve sorgulanma işkençiyi yayımlı tahkik etmiş mahkemeye istisna; anlık adınlar silahlı. Bu işke-emir kommandantı ve tıbbi raporlar-dış silahlılık yapılmaması dava açma-lı.

B. Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Tavsiyeleri

1. Ailesi tedbirler

FKP 70. yıldönümüne "karışık duygularla" hazırlanıyor

DÜN "YENİ" OLAN BUGÜN "ESKİ"

FKP içindeki tartışmanın özünü partinin bugünkü içedönük durumundan dışadönük bir duruma geçmesi sorunu oluşturuyor.

Düj Haberler Servis - Fransız Sosyalist Partisi'nin 1920 Tours Kongresinde az bir farkla alınan 3. Enternasyonele katılma kararı sonucunda doğan Fransız Komünist Partisi (FKP) bu yıl 70. yıldönümünü "karışık duygularla" karşıyor.

1920 yılından 1964'e ölümüne dek genel sekreterliğini Maurice Thorez'in yaptığı, özellikle Nazi iktidarene karşı ulusal direniş hareketindeki rolüyle toplumdaki yerini iyice pekiştiren, savaş sonrası koalisyon hükümetinde bir süre yer alan FKP, tüm bu yıllar boyunca uluslararası komünist hareketin en önde gelen kollarından biri olarak kalması. Fakat bu başarı aynı zamanda "Stalinizm'in ana kalelerinden biri" olarak da nitelendiriliyordu.

1964-68 yıllarında Waldeck Rochet'in genel sekreterliği döneminde ise FKP giderek daha emek politikalarına yönelmişti. 1968'den bu yana genel sekreter olan Georges Marchais yönetimi altında FKP, 1976 Şubatındaki 22. Kongresinde "mekanizma dışındaki" kavramının terk edilmesinde somutlaşmış özgün bir çizgi izleyebilmişti.

Bu yıllarda Sosyalist Parti ile "Solun Birliği" adı altında iştirakiye girmiş olan FKP, atreç içinde bu iştirakiyeden sosyalistlerin "daha kılı" çağına ve giderek seçimdeki oy oranının komünistleri geçmesine gerek olmaksızın, sonunda da iştirakiyeden ayrılmaya yeltenen bir konumuna geçmişti. Öte yandan son on yıl içinde FKP'nin seçimlerde aldığı oy oranı da yüzde 20'lerden yitirdi 11'lere düştü.

Bu dönemde FKP "başmas" çizgisini korumaya özen gösterdi. Ancak tam da bu noktada Çarşavçuk Roman'ın Komünist Partisiyle doğan "yıkılmı" gibi genel sekreter Marchais için tam bir başarı olmaya başlamıştı. Çarşavçuk'un yetersizliğini dış politikadaki "başmas" çizgisinde diğer hükümetler, iç politikadaki despotik diktatörlük politikalarını karşı diğerdesizlikle geçirmişe satmış ve Roman'ın kanadılar kayıtlarda geçirdiği yarı tarihsel yitizden Marchais partisi içinde serit eleştirilere hedef oldu.

Başında genil yitizlere yitizler bu tarafa geçecek daha kapsamlı ve köklü bir sorunun çözüm bir komitayı yansımış oluyor mu. Ancak şu ki, günümüzde Doğu Avrupa'daki ve dünya komünist hareketindeki yenileme süreçleri karşısında, dün "yeni" olan bu

Marchais 20 yıl aşkın süreyle FKP genel sekreteri.

gün artık "eski" oluyor ve sınırları genişliyor.

FKP içindeki tartışmanın öfifinli partinin bugünkü içedönük durumundan dışadönük bir duruma geçmesi sorunu oluşturuyor. Aynı za-

manda bu tartışmalar FKP'nin 1984'te sosyalistler kulisliyon hükümetinin çekilme kararı sonrasında doğan giriş ayrıştığını bir devam niteliğinde.

Genel sekreter Marchais partinin

siyasistlerle çatışma politikasını sürdürmekte ısrar ederken, koalisyon hükümetinin iki komünist bakanı Charles Fiterman ve Anlet Le Pors değişim yapılmışın sözünü veriyor. Bu muhalefetin gen-

rişleri üzerinde Gorbaçov'un gündeme getirdiği perestroika, planetsiz demokrasiye ve yeni dışişler tarzının etkileri de gözlenmektedir.

FKP içindeki tartışmalar "sosyalizm modeli" kavramı üzerinde odaklanıyor. Fakı komünistlerin genil alan atan FKP yönetimi "model" yaklaşımını terk ederek "Fransız sosyalizmi" tarifi savunmuş. Muhalefet global bir bakış açısından hamı yalın buluyor. Le Pors'a göre, sosyalizmin evrensel değerlerini olduğu kabul edilmesine, belirli bir modelden yoksunluk "Roman sosyalizmi"nin meşru görülmüş gibi anlaşılabileceği de kapı aralayabilir.

Gorbaçov'un istençliyle yaklaşımın FKP muhalefeti partisi örgütü ve partinin eñli komitelerine de uygulanmaya yitiliyor. Örneğin, Fiterman partinin yalnızca toplumun bir kesimi adına değil, tüm toplum adına konuşması gerektiğini savunuyor. Bu görüş doğul olarak sosyalistlerle ve diğer demokratik güçlerle iştiraki yapılmış anlamına geliyor.

Muhalefet aynı zamanda FKP'nin örgütü yapısını da sorguluyor. Demokratik bir politik örgüt ile beşlerce bir hiyerarşik örgüt yarı arasındaki çelişkiye işaret ediyor. □

İngiltere'de "İlticaacılar" sorun oldu

KÜRT MÜLTECİLER ZOR DURUMDA

□ Sandy Zurikoğlu

1989 yılında İngiltere'ye gelenek, İngiliz hükümetinden sağlama talep edenler büyük zorluklarla karşı karşıya. Uluslararası Yüksek Mülteciler Komisyonu'nun yayın organı Refuges dergisi Kasım 1989 sayısında konuya ayrıntılı olarak yer verildi. Bildirildiği gibi 1989 yılı boyunca Türkiye'den 3700 Kürt sığınmacı İngiltere'den sağlama hakkı talehinde bulunmuştu. İngiliz hükümeti bu durum karşısında serit tedbirler alarak, sığınmacı Kürtleri geri çevirmeye ve bapurların reddetmeye başladı. Hükümet buna gerekçe olarak da bu kişilerden birçoğunun ekonomik nedenlerle sağlama hakkı istediğini ve bursiyel bapurlarına açık sağlama usulünü istismar ettiklerini gösteriyor. İçişleri Bakanlığının yayınladığı T.C. vatandaşlarına karşı uygulanan koruma vizy uygulamasının da güvenin kontrolündeki güvenliğin ve sığınmacı istemisindeki güç artışının ilç

nedenimle gelmeleri sonucunda gerçekleştirildiği yitiliyor. İngiltere'de toplu kurulumların iktisadından yarar götten ile ilgili bildirimde çıkan doktorlar, ülkedeki iktisadın güç durum kalışını öne sürerek sığınmacı hakla isteyen bu yeni güçmelerin ülkelerini iktisadın yitir-

sihlik ve ekonomik nedenlerle terk ettilerini belirtiyorlar. Tabii ki bu, ülkelerinde baskıdan kaçan sığınmacılar için olumsuz parlan beraberinde getiriyor.

89 yılı sonuna değiri Türkiye'den gelen 13 Kürt sığınmacı Londra Heathrow havaalanından geri çevirerek Türkiye'ye geri yollandılar. Dönüş teklifleri ise hükümetin güvenin kağıtlarındaki eksiklikler olarak belirlendi. Aynı İngiliz hükümeti bu tutumuyla Türkiye'den gelenek Kürt mültecilerle gelmesinde konusunda bir meşay yollamış oldu.

Tüm bu gelişmelerde karşı İngiliz demokratik kitle örgütleri ve

gençlikler Kürtlere saygıllan bu davetlerini serit bir dile eleştirerek mültecilerle dayanışmaya gidiyorlar.

Türkiye'den gelen Kürtler İngiltere'de oldukça zor şartlar içinde yaşamaları istemiyorlar (galiyorlar). Her yıl ortalama 5500 sığınmacı talebin olduğu İngiltere'de kimsi imkânlar ancak çok geçtikten sonra bir anlamda yararlanabiliyor. Geri kalanlar kendi başlarına çaresizce bekliyorlar. Özellikle Londra yönlü bir Kürt sığınmacı nüfusunun bapurlarından bunların çoğunluğu kentin geri kalma bölgelerinde oturuyor. İngiliz hükümeti eleştiri ve pro-

testoların yitilmesinin sonucu, insani sorunun varlığını kabul etti. Fakı parlamalarını resmî beyanlarında, Hükümet yeni gelenlerden sorumlu olmama kabul etmiş durumda. İngiliz hükümeti sorumlu luğu tam olarak kabul etmemek bu insancilar davetisi, habersiz ve ekonomik nedenlerle iktisadın olumsuz, durum ve şartlarının Uganda'da ve Vietnam'dan farklı olduğunu ileri sürüyor ve hükümetin yeni gelenlere karşı özel bir sorumluluğu olmadığını ve bu sığınmacıların hükümet programını bir parçası olarak kabul ettiler.

İngiltere'de sığınan Kürtler pu anda tam bir belirsizlik yaşıyorlar. Ne gişimlikleri şartları, ne oturacak yerleri, ne de yatacak kapıları belli. Bir kısmı bu zorlukların yitip geri dönmek istiyor. Geri kalanlar ise zorluklarla birlikte savaşım vermek zorunda.

İngiltere'nin her yıl binlere varan Kürt mültecisi tam vadede sığınmak kabul etmiş, geriye düşürmüştür, çok miktarda değil. Ama vatanlarına, gelenek itibarıyla olanlara ülkelerine yatacak hakkı tanımama bu insancilar mağduriyetini önleyecek. İleri diğer bir çarpış yitisi de ki: Ekonomik nedenlerle kişisel bapurlar haklarını kullanamıyor, sıyası nedenlerle sağlama talep edenlerin işlerini de hayli zorlaşıyor.

630 Bin İşçi Toplusözleşme Masasında

BU YILKI BAHAİR DA ISINACAK GİBİ

İşçi Sendika Servisi - Cumhuriyet: Osal yeni yıl mesajında, ekonomik konularda, işçi, işveren ve hükümet arasında "toplamsal sözleşme" yapılması çağrısında bulundu. Bu çağrı değişik aşklarda yorumlandı. Soruna daha çok ANAPın

yardımla 15lere inen oyu ağırlaştırarak, bu bir gerçeklik olmasın karşın, ote yandan asıl önemli olan, 1990 yılında 630 bin işçinin toplu sözleşme dönemine girmiş olmasıdır. Önümüzdeki dönem toplu sözleşme

leşme masasına oturacak olan işçilerin 215 bin kişi işveren sendikalarıyla, 53 bin kişi kuruluştan işverenleriyle, 360 bin 906 işçi ise adaklılar karış karışa gelecektir. 630 bin işçinin 77 bin işçi grev yapılabileceği, diğerleri, 550 bin işçi grev yapılabileceği hakkına sahip.

Kamu ve özel işletmelerde 20 sektörde gerçekleştirilecek toplu sözleşme görüşmelerinin ilginç yanılarından birisi de, 1988 yılında en uzun grev sahnası olan SEKA işletmelerini de kapsamasıdır. Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başpaşalı, 1990 sözleşmelerine ilişkin olarak vurgu yapıyor. "630 bin işçi adına yapılacak toplu sözleşme görüşmelerinin, 1989 yılında olduğu gibi, bir koordinasyon kurulu aracılığıyla yapılmasının mümkün olmadığını 10 ay önce yapılan pazarlıkların tek elden koordinasyonunun çok zor olacağını" belirtir.

Başpaşalı, "ancak kendi güdülerle pazarlık yürüten çok sayıda sendikalarla emekçilerin görüşleri bir Türk-İş bir zaman hissedeceklerdir," dedi.

Osalın yeni yıl mesajındaki toplumsal sözleşme çağrısının nedeni, işçi hareketinin 1989 yılı bahar eylemlerindekinin herzer biçimde 1990 yılında da ortaya çıkmasını önemi kezafe ettiği. Ote yandan bu çağrı, Osalın ekonomik politikasının iflasına bir kez daha de işaret eder. Çöküş Osal kendisini hep "Hi Men" gibi görüyordu.

Bugün sendikal hareketin içinde bulunduğu durumda sözleşme yapılamaz. Sendikal hareketin birinci sorunu, sendikal hakların krizize edilmiş ve İLO düzeyine yükseltilmiştir. Sendikalar böyle bir uzlaşmaya yanaşmayacaklarını açıkladılar. Yazışılarda işleri bahar olan işçi sendikası boyunu uzatmalarından kaçınacağı hiç birşey olamaz. □

TÜRK-İŞ'E KONGRE KARARLARI YAŞAMA GEÇECEK Mİ?

□ Hüseyin Çakır

Türk-İş kongresi sonunda yapılacak yorumlarda şüpheli olarak ortaya çıkan görüş, "Türk-İş adam olmasın" biçiminde oldu. Bu hava yaygınlaşıyor mu? Çalıp.

Anladık adına olmayan görüşlerin Türk-İş mi? Yoksa, Türk-İş'i yönlendiren "sarı sendika" yargısının hiç de dışından baki sürmesi mi? Yoksa "Ünvanlı Enternasyonal'in "Kızıl Sendika Muhalefeti" anlayışını ya da soğuk savaş ortamı ortaya çıkan sendikal bölünmüşlüğüne sonucu oluşan sendikal politik kilitlenmiş kurumsam mı?

Türk-İş'i dışlayan bir şey yok demek işçi sınıfı arasındaki verimdir bir bakış açıdır. Böylece bakış açısının işçi sınıfının sendikal mücadelelerine katılacağı bir şey olduğu kurnasında deşilir.

Her şeyden önce önyargıları, belirli dogmatikler Türk-İş'i bilmakmak gerektir. Çünkü boyasına bir bakış açıdır. Böylece bakış açısının işçi sınıfının sendikal mücadelelerine katılacağı bir şey olduğu kurnasında deşilir.

Osa bağlama anlayışı nedeniyle, bu olmaması kongre derlemezliğini, yalnızca işçi kurulan seçilen kişilerin politik görüşleri veri alıp yapmak sonuç vermeyecektir.

Türk-İş 15. Genel Kurul, genel kararlar, delegeler birleşimi ve sonuçta yayımlanan bildir ve kararlar üzerinden hareketleri yeni bir süreçte giriştiği görüşleri. Şimdiki Türk-İş yönetiminin önekinde orada daha sağ bir birleşim göstermesi, elbette önemli bir handikap oluyordur.

Ama bu unutulmamalıdır: Türk-İş'e bağlı sendikalar ve Türk-İş tabanı bugün sendikalar hareketi için ilk ana akımı belirleyiciliği ve kaynaştırıcıdır. DISK, perşenli Türk-İş'i taşıyor. Bu geleceğin olumlu hareketinin taşıyıcısı görmek sendikadardır. DISK'in olumlu geleceği olan mücadelede ve tabanın söz ve karar sahibi olma ilkesi ve sendikal demokrasinin Türk-İş'i baki Amerikancıları sendika olarak görmek ve Türk-İş'i olmaksızın utamak nemele durundaki bakış işleri olmaması önyargıdır.

Türk-İş'e kongre kararlarına bakıldığında, 15. Genel Kurul sonrasındaki Türk-İş'in artık eski Türk-İş olmadığını, olmaması gerektiği için, bir süre

bir. Bu süreç nasıl geliştirilebilir? Her şeyden önce, sendikal sorunlara bakışta yenilenme kaçınılmazdır. Sendikal hareketi yalnızca sözleşme yapma, grev, direniş örgütlenme ve politik partilerin ve hareketlerin karışıklaştırmak yolları olarak görmek kurumsamdır. Sendikalar demokrasinin toplumsal ve önemli toplumsal örgütleri olarak, toplumsal yapıda ve politik süreçte yer almalı. Bu, katilimes demokrasinin gelişmesini sağlayacaktır.

Türk-İş' bütüne sendikalarıyla bir bütündür. Özetlik kongre kararlarında, "sendikalar birleşim sağlanmasın bir ilke olarak kabul edile ve ilke gereği başka birleşim sendikaları olarak ilare, sendikaların Türk-İş'e birleşim sağlanmasında yitiride lıgı verit" denmektedir.

Türk-İş' kongre kararlarına bir göz atıldığında, Türk-İş tabanının yeni kimliği görülmektedir.

* 2822, 2821 ve 2475 sayılı yasalar işçilerin çıkarlarına uygun hale getirilmeli, 1475 sayılı Yasasın 13, 14 ve 17 maddeleri yeniden düzenlenmeli ve iş güvenliği sağlanmalıdır.

* Hak grevleri yasallarıyla, bir Türk grev yasası ve emgelleri

kaldırılmalıdır.

* Lokavt yasaklanmalıdır.

* Çağdaş hak ve örgütlenmelerin kullanılabilirliği bir demokrasinin gelişmesi için 1982 Anayasasının kanunlaşması, katilimesi bütümleri en kısa zamanda değiştirilmelidir.

* 141, 142, 163, maddeleri de işçi hak ve örgütlenmeleri ile sendikal hak ve örgütlenmeleri katilimesi birçimde yasalarla yer almasını maddelerinin kaldırılması çözümlü, katilimesi, örgütlenmeleri işçilerin demokrasinin geliştirilmesi için Türk-İş' bütüne doğru grevi yapmalıdır.

Türk-İş 1 Mayıs gündüzü "Dünya işçilerinin birliği, dayanışma ve emekçilerin günü" olarak kutlar.

* Dünya barışın sağlanması ve silahsızlanma yitiride Türk-İş aktif bir çaba gösterir.

* Şimdi sorun, işçilerin ve sendikaların bu kararların yaşama geçirilmesi için, kendi haklarını elde etmeleri için ne kadar aktif olacağıdır. Herkes, buna yarınca olmalıdır. □

Ekonomide Alternatif Politikalar tartışması

EKONOMİDE ACİL PROGRAM GEREĞİ

□ Teyfik Çavdar

[illegible]

“Serbest”i doğrudan doğruya iktisadi ve sosyal reformlar, özellikle de ekonomik iktisadi adımı adı. Özetlemek gerekirse, 1930-45 yılları arasında, dünya bulunuşuna ilişkin olarak, günümüzden önceki devletin, planlı dönem ve dahi ol-
madık üzere, Türkiye’ye hiçbir zaman “serbest”in olmadığı bir ekonomi politikası tercih etmiş bulunmuş-
tur. Arsa 150 yıldır emekleye emekleye bugün geldiğimiz noktada bellidir.
“Serbest”in öylelenen er-
denleri halkın yararını göldü-
memiş, refahı kavuşturmamış.
Girdi sorunu, 1990’lı yıllara gi-
şenler içinde bulundukları ekono-
mik bulama nala çok geçecekmiş
noktasında yolunlaştıkları, 24
Ocak’tan gününümüye uygulan-
mış programlar Türkiye’yi geçirdi-

nokta budur. Sorumlular soruştur-
mahametini kabul etmemekte ısrar
ettileri gibi halâ sepeksizliklerin
ileri sürmekteydi. Son yıllarda
sosyalist ülkelerdeki gelişmeleri de
saptırarak ve ırmeldaki düzenleme-
leri gömmeden "serbest"yi gökleri
çıkarmaya devam etmekteydi.

Ekonomimizin yeniden yapılanmasının gündeme gelmesi şu an için büyük vazgeçemeyeceğimiz bir konu koşturdu. Bu konuda çok şey alabilir söyleyecekleri birçok şey bulunmaktadır. Ne yazık ki sosyal demokrat partilerinin hiçbir bileti bu karşı ekonomi politika oluşturmayışa yetmemiştir. Yavaş baskıları yavaş, yeri geldiğinde "serbesti"nin meşruiyetlerini örnek ve tüm kabahatı ANAP'ın uygulamaları yüklemektedir.

Tunc Yavaş'ın geçen sayda çıkan tezlerini iyi değerlendirmeli gerekçiler. Bugün selâ-yı ahlâkîni, aynı çatı altında birleşmiş olan devlet, idareler, Türkiye Komünistleri, yeni bir ekonomik politikaya da susamaları gerekir. Kısaca, eski, yitirdikleri deha çok, bir avuç kışkırtı yarama çakılan, hantal devletçilik sarımsıdır. Ama toplumdaki yarı-proletaryan baskıya, ilkinin bopla, hantal stratejilerine uygun politika ların da sapması gerekir. "Ekono mi Zime Kurulu" benzeri inisiyatif grupları gibi böyle politika ları oluşturmadı büyük yararlar sağ layacak bir girişim olucak. Ne var ki bu çabaları kus stürede bir "Ekonomi Politika Enstitüsü" haline dönüştür meye düğünmelidir. Hata bu Enstitü, bir bilimsel deriş çevresinde oluşu

polabilir. Böylece TÜSİAD, Odalar Birliği ve kuruluştan ekonomiyi ilgilten kuruluşlar, önörleri gibi yapacak çalışmalar ya derinde ya da yüzünde olarak yayımlanabilir. Nöbetçi Sendikalarından da yararlanabilir. Örneğin Petrol-İş, Krizel-İş, Omrobel-İş, Laşpetim-İş ve gibi ilerici sendikaların ortaklaşa olgunlaşabilirlikleri ile Ekonomik ve Sosyal araştırmalar Grubu bir önce söylediğimiz ekonomi politika seçeneklerini hazırlar ve yayımlayabilir. Guran gerektirir ki, buğüne kadar solda yer alanlar ve sendikalar bu tür girişimleri ne karmayın önünde tutarınlar, ne de önemiştirler.

Sözün yayılacak ilk adım, bir başka deyişle atılacak ilk adım bunalmı almamaya yönelik bir "Acil Program" in hazırlanmasıdır.

Bu programın hedefleri:

- Dış borçlanma stratejisinin oluşturulması,
 - Gelir dağılımındaki borsadaki çam giderilmesi,
 - İstihdam düzeyinin artırılması,
 - Enflasyonla savaşım,
- hiçbirinde taralı değildir. Kuşkusuz bunları tamamlamak, ekonominin derin ve uzun vadeli gelişimini genel modellerin ortaya koyacak araştırmalarla yapmalıdır. Böylece 1995 yılına kadar yapılan ve halen yapılmaya devam eden çalışmaların çerçevesinde ekonominin bütüncül devrimini, gelişme yönleri ile olasılarını ortaya koyabilecek bir modelin tasarımı da yer alabilir. □

den gelen kahes bir ulusal birlik için, ivedilikle uygulanması gereken, somut demokratik politik programın ana hatları şöylece özetlenebilir:

1-Öncelikle Türkiye'de Kürtlerin varlığı resmen tanınmalıdır.

Sosyolojik bir gerçeği yansıtan politikaları zorla ve baskı ile sürdürme düşüncesi çağdaşdır. Birlik yerine dağınıklık yaratır. Özellikle, insan haklarına dayalı, çağdaş katılcı demokrasi anlayışının yaygınlaştığı ve küle fetişim araçlarının dünya insanlarını bir aile bireyleri-
nin içiçeliği düzeyinde yakınlaraştırdığı bugünkü dünyada bu çağdaş in-
karcı politikaların sürdürülmesi
olamazdır.

2- Kürtlerin kendi dillerini özgürce kullanmalarını, Kürtçe her türlü yaygın kasıtsız yapılabilmesini, Kürt kültür ve sanatını geliştirilmesini sağlayacak demokratik bir ortamın oluşturulması, yerine getirilmesi gereken ikinci koşuldur.

3- Üçüncü olarak Kürtlere yönelik ayrımcı politikalar bırakılmalı ve önyargılar silinmelidir. Kürtleri potansiyel iç düşman sayan düşünce ve uygulamalar son bulmalıdır.

Kürtleri de Türkeliz gibi Türkiye toplumunu asıl ögesi sayan yeri politikalar geliştirilmelidir.

4. Dördüncü olarak, geniş Kürt köylü yığınlarının demokratik yaşama özgürce katılmalarını sağlayacak yeni bir düzen oluşturmalıdır. Bu amaçla, Türkiye demokrasi yaşamının ötesindeki en büyük engellerden biri olan bugünkü feodal ilişkilerin dayandığı toprak mülkiyeti, köklü bir toprak ve tarım reformu ile değiştirilmelidir.

5- Irkçe, göven milliyetçi politikalar bırakılmalı, Türkler ile Kürtlerin eşit hakkı, özgürce oluşan kardeşçe birliğine dayalı yeni bir ulus ve ulusal birlik politikası geliştirilmelidir.

Bu, gerçek ve kalıcı bir ulusal birlik için tek yoldur.

6- Bu temel politikalara koşut olarak Doğu'da olağanüstü hal durumuna sonverilmeli, Bölge Valiliği kaldırılmalı, Köyle koruculuğu uygulaması baskılarak savaş haline derhal son verilmelidir.

Kürt sorununun çözümü Türki-
ye'de demokrasinin de olmazsa ol-
maz bir eksenidir.

Kürtlere yönelik inkarcı ve baskıcı politikalar sürdürüldükçe, Türkiye'de demokrasi olmaz ve hiçbir aydın, hiçbir sanatçı, hiçbir bilim adamı özgürüm diyemez.

Kürt sorununun çözülmesi Kürtlerin özgürlük ve istanca yaşamaya sorunu olduğu kadar, Türk halkının da özgürlük, demokrasi ve çağdaşlaşma sorunudur.

Ömer için Kürt sorununu Türkler ve Kürtler omuz omuza, birlikte çözecek, eşit haklı, gönülden gelen, kardeşçe bir ulusal birliği birliğe kavuşturacak bir yasa çıkartacaklar.

Türk ve Kürt demokratlar, gerçekte vurdular mı?

Doğu'daki kanlı savaşı bitirmek için.

Kürtlerin korkusuz ve insanca
yaşama hakları için,
Gerçek bir ulusal birlik için,
Demokrasi düşmanlarına karşı,
omuz omuza birlikte savaşım vere-
lim. Dİ

kullanılacaklarını taahhüt eden Lozan anlaşmasının 38. ve 39. maddeleri bu demokratik ulus anlayışının bir ürünü olarak anlaşmaya girmiştir.

Bugünkü ırkçı, inkarcı ve asimilasyoncu ulus ve ulusal birlik politikası, temelleri 65 yıl önce atılmış olan ve Kültür sorununu zorla yöntemlerle tasfiye ederek, ırk esasına dayalı bir ulus yaratma düşüncesine dayanmaktadır.

Doğu'yu ekonomik, sosyal ve kültürel bakımlardan tam bir yokluğa ve geriliğe mahkum eden bu politika, aynı zamanda Türkiye demokrasisi üzerine atılacak da bir tehdit unsuru olarak işletilmiştir.

Türkiye toplumuna zorla dayatılan ve tartışılmasını bile yasaklanmış bu çağdaş politika Doğu'daki şiddet olaylarının ve bugünkü iç savaşın tek nedeni değildir.

Doğu'daki olaylar bu çağdışı ulusal birlik politikasının bir iflâsıdır. Birliğin değü, bölünmenin ve düşmanlığın aracıdır. Türk halkı ile Kırım halkını birliğine düşman komnulara getirmiştir, bu politika.

Bu oyunları dış, kışkırtma ve emperyalist oyunlarla bağlantılı gösteren savların asıl amacı, yürürlükteki çağdaş ulusal birlik politikasını tartışma dışı tutmaktır. Kendilerini emperyalist kışkırtma teorilerine kapıdan kimi demokrat yazarlar da bilmeden bu oyunlara amaç olmaktadır.

Doğrudan hükümeti istemem bugünkü işi savuşturmek isteyen milliyetçi çevreler, toplu 1925 ayakkabısının ardından yapıldığı gibi, Kürt sorununu krizden çıkarmak istemektelerdir. Konuya ilgisiz kalan kamyoncu da adam adam bu çözüm için hareketlenmektedir. Bu amaçla, sorunların çözümünde silahlı mücadele tek çözüm yolu olarak mutlaklaşmıştır. Oysa, Doğu'daki diğer olayların son bulması, milyonlarca yurttaşımızın ölümü tehdidi altında ve sürekli korku içinde yaşatın bu pis savuşu politik yoldan sona erdirilmesi olanaklıdır.

Gerçek çözüme giden yol demokrasi ve Kürt sorununun bütün boyutları ile tartışılmasına olanak veren demokratik bir tartışma ortamının varabilmesindedir.

**Demokratik bir çözüm için
ivedi hedefler**

Savaşın son bulması ve gencin

MARMARA'NIN BALIKLARI NEZLEDEN Mİ ÖLDÜ?

Geçen yılın 8 Ekim günü Kartal-Maltepe sahillerine vuran balıkların ölümlü nedeni neydi? Üç-dört gün süren tartışmalarından İstanbul Belediyesi'nin inceleme sonuçları açıklandı: Balıklar havaların birden soğumasından dolayı ölmüştü! Türkiye, nerde-gibi türünden bir il-letli balıkların ölümlüne neden olan. Hepimiz tahakkukla ve kome kapandı.

Emçöken kome kapandı mı? Olayın geçtiği günlerde TBMM Çevre Anıtlarına Komisyonu'nun balık ölümleriyi ilgili görüşü de balada yer almıştı ve ölümlere "Maltepe sigara fabrikasından denize salınan fazla miktarda nikotinin yol açtığı" belirtiliyordu. Yine baunda yer aldığı daryyla, kimi uzmanlar,

balıkların oksijen yetmezliğinden ötürü öldükleri görüşündeydiler. Ha-licin kirlili suyunun Marmara'ya pompalanması yol açmıştı. Kimi "dediköcular" da, aynı tarihte Marmara Denizi'nde yapılan bir as-keri tatbikatın söz ediyorlar.

Alemin maksadı bir anma, rıvayet mühtelif. Hangi rıvayete inanalım?

Herkes yaşadıkları bir çevreden yana gitsin gülmeyin. Herkes hava kirliliğinden, Marmara'da balık ölümlerinden emdiye duyuyor. Ama hiçbir çevresel somut sorunda görüş birliği sağlanmıyor. Tephise birle-şemeyince de gerçek tedaviye başlanmıyor. Neuden?

Her açık konuda açıklık gerek-iyor. Ama çevre ıvıdı olarak açık (saydam/ şeffaf) bir toplum istiyor. Siyasi endişelerle ya da "milli men-fa'atlar" gerekçesiyle çevreye karşı işlenen suçların toplumdan gizlen-mesi "yaşama hakkı"na tehdit edi-yor.

"Yaşama hakkı"nı savunabilmek, bilimin katkısıyla "yaşanabilir" bir çevre "yaratılabilir" için açıklık ge-rek-iyor.

Rıvayetçilerimiz hasatlığı ile malul "istilik toplumu" olmaksızın çıkmış bilim ve sağduyudan desten-ğünde "açıklık toplumu"na geçmek gerek-iyor. Gecikmeden.

Çevre açıklık istiyor. □

ÇEVRE DEMOKRASİ İSTİYOR

Geçen sayımızda "Çevre De-mokrasisi İstiyor" başlığı ile başla-fınız soruşturmayı sürdürüyorduz. Anımsanacak gibi üç iki sonu-yu birbirinden ayırmak.

1) Kentlerimizde çevre kirliliği "yaşama hakkı"nı tehdit eden bo-yutlara varmış. Hükümet ve yerel yönetimler sorunu çözmeye çalış-maktan çok, birbirlerini suçlaya-rak sıyrılma çabasındalardı. Buna karşılık, mahallerindeki "zehir sa-ğacın beca" ya karp üç kılı bir arı-ya gelmiş "mı" oluyor. Bu kuşu-larda "yaşama hakkı"na nasıl savunulabilir?

2) Çevre sorunlarıyla ilgili al-ıvı kuruluşlar ve duyarlı çevreler arasındaki diyalog ve işbirliği sık-çe yeterli mi? Biz "çevre platfor-mu" oluşturulması konusunda ne özerirdinler?

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği, Bakırcay Belediyeler Bir-liği ve Şişli Belediyesi Başkan Yar-dımcısı Sayın Uğur Kökten'den gelen yanıtla bu soruları yanıtlı-yoruz.

UĞUR KÖKTEN
Şişli Belediye Başkanı
Yardımcısı

1) Ben de inanıyorum ki, yaşam hakkı, kaçınılmaz ve tartışılmaz bi-çimde bir "yaşam alanı"nı zorunlu kı-lıyor.

Alında, çevrecilik, siyasetin ye-ni ve çağdaş boyutuna oluyordur. Kapımasın gezilemiyor. Aynı za-manda, bireyin örgütlenişle örgütlen-iş ve bu gücünün emsalsiz bir su-çuna zorunlu oluyor. İşe, bu nedenler, çevreciliğin demokrasiye nasıl gerekçesini duyulduğunu da gös-termektedir.

Çevre kirliliğinin ölkemizde de yüklek düzeyde olduğu açık bir ger-çek. Bu konuda, ne bilimsel ve uzun vadeli denemelerin ne de günlük yaşama yönelik kısa vadeli denem-lerin alınmadığı söylenilebilir. Nite-uki konularda görüşülmesi için çevre sağlığı konusunda da vatan-dık

belirli bir bilince ulaşmış değiliz. Çünkü, bu yönde yeterince bir örgüt-lenme olmayış, yok. Kamusta çevre bilinciyle kitlelere ve kendi bilinci birbirinden ayrılmaz.

2) Çevre sorunlarıyla ilgili ola-rak toplumsal örgütler, duyarlı çev-reler ve yetkili kuruluşlar arasında diyalog ve işbirliğinin yeterli olma-dığı açık bir gerçektir. Alında bu konuda da çok yapılacak gerçektir. Hem BM'de bağlı örgütlerle hem de hükümetin tuttu öteki duyarlı Bati çevreleriyle temas kurulması gere-kir.

Bu bağlamdan bir Çevre Ba-kanlığı rıvayetiyle yürütülmesi, ya da, hiç olmazsa çevre sorunlarını birleştire-ni görevli ve bu görevinde gerek-ten etkili bir devlet başkanlığının bağ-lanması uygun olacaktı. Ayrıca, TRT'nin yayımlarıyla çevre sorunla-rı açık tutması, bu konuda izleyici-leriyedindekisi çok yararlı girişim-le.

Bekle ve işle belediyelerinden başlayarak yerel yönetimler düze-yinde de etkin "çevre birimleri"nin oluşturulması zorunluluktur. Ayrıca, Türkiye'nin suyunun yetersizliği, yedi-inci sanayi belediyelerinin biriktire-ni çözümler üretmek, bunları işbirliği halinde, hayata geçirmişle üretile-ni-ye geçirebileceğine - inanıyoruz. Böylece hem gerekçesi emeri harcama-mış, hem de teklif ve maddesi çö-zümlere gidilebiliriz oluruz. □

BAKIRÇAY BELEDİYE-LER BİRLİĞİ

Çevre kirliliğinin yaşama hakkı-na tehdit eden boyutları, çağdaş to-plum olmasının sorunlarından biri-dir. Yaşama hakkının en iyi şekilde sağlanma bir toplumda, bir başka deyişle demokratik, bilime, insana, doğaya saygılı bir toplumda kurulabilir.

Türkiye'miz 1982 Anayasası ve sonrakı bir çok çağdaş yasa ile çağ-daşlaşarak uzlaşılabilirlik istemiştir. İnsanlarımızın emek, toprak, bağış, sadakatsizce kumara itildi, kendi sorunlarına yabancılaştıran insanımız

yaşay yaşay kendine gelmeye çalış-ıyor. Çağdaşlığın en temel ögesi olan örgütlenmeye yeniden yöneliyor. İktidar kurumları dahil var olan çağ-daşlıkta topluluk (ya da utanç) dıymaya başlamışlar. Anayasası'nı ve tüm çağdaş yasaların değiştirilmesi ile yaşama hakkının savunulması çok önemli bir engel aşılabiliyor. An-çak bundan da öte toplumdaki öz-ğünlerin değişiminin adanması at-mamıza gerek-ir. Bu olmazsa yazılı belgeler bir anlam taşıyor ve her an geri gidebilir. Buna aşarak:

Ağırbaşlı oransında Her politik, ekonomik, kültürel, sosyal, kültürel sorun TKT ve basın aracılığıyla ki-tilere iletilmiş ve tüm görüşlerin kitlelere ulaşması, karışık tar-tışılması, yetkililerin yanlışlamaları sağlanması katkı koyunaydı. (Bu ko-mudaki bir örnek 7 Ocak 1990 tar-ihinde bizlerin ve bir çok siyasi par-tinin bir araya gelip bu yıl içerisinde yapacakları ilgili olarak kararla-şırız.)

Gerek bu tartışmalarda, gerek toplum yöneticilerinde katılımcılık sağlanmalıdır.

Değerli, daha geniş örgütlen-me adına bir "rahatsızlıklar" uygu-laması biçiminde, çağdaşlığın en önemli ögesi olan kitlelere sunul-malıdır. Çağdaş ölkelerdeki örnekle-ri aşılmamalıdır.

Mevcut örgütlenmelerimiz ken-dilerini yeniden tarımsayışa açmalı ve demokratik-çağdaş yapılmaları-na sağlanmalıdır.

Yine mevcut örgütlenmelerimiz diğer örgütlenmelerle gerekçesi-nimleri üstlenişinde işli-başlaş-kırmalıdır.

Yaşam hakkının bu bağlamda sırasında giderek arası bir imceyle savunulması durumu gelebilir.

İşli sivil kuruluşlar ve duyarlı çevreler arasındaki diyalog ve işbir-liği emekleme devresindedir.

Her görüşün örgütçere tartışıldığı bilimsel işbirliğine olan bir Çevre Kuruluşları devlet desteği sağlanma-na amaçlanabilir olabilir. Bu Ku-ruluşları sırasında bir çevre platfor-mu oluşturulmuş geniş temsille erte-

ya çıkabilir.

HALİL ÖNÖ
Marmara ve Boğazları Be-
lediyeler Birliği Genel Sek-
reteri

1) Çevre sorunlarına çözümün bu-lunması, çevre kirliliği ile mücadele edilmesini somut olarak yapılmaz bir çevre yarattıkları demokrasi ile doğ-rulanı ilgilidir.

Konuya çevrenin yönetimi ola-rak bakmak gerek. Çevrenin iyi yö-neltilebilmesi için ilk ve en önemli unsur halkın katılımıdır. Halkın el-in katılması ise, halkın her düzeyde örgütlenmesi ile, dolayısıyla demo-krasinin de doğrudan ilgilidir.

Bizimki gibi çok merkeziyette, bürünçteki bir yönetim geleneğine alışık olan ve sivil toplum kuruluşla-rı yaygın olmayan, ayrıca var olan-ları güçsüz olan bir toplumda, de-mokrasinin yaygınlaşması, gelece-ek, hiyerarşik örgütlenmeye alterna-tif, tabanda, yaygın (yaygın) örgütlen-meye gidilmesi kısa vadede sonuç-lanabilir bir öge değildir.

Konuya bu açıdan baktığımızda, iyi bir çevre yönetimi için toplumun mevcut demokratik yapılmaması bir yandan demokratik yapılmaması için çaba göstermekle birlikte bir an için yerli kabul etmek zorunda-yız. Kaldı ki, yapılmaz bir çevre ya-ratmak için mücadelemin kendisi de, demokratik örgütlenmesi ve yaygın-lanmasına katkıda bulunacaktır.

İşte özüm bu noksattadır. Çevre sorunları ulusal ve evrensel boyutta olmakla birlikte, sorun aynı zaman-da çok yerli bir sorundur. Dolayısıyla sorun önce, oğru yerde yapılmaz yanı sıra belkilerin halkın ekti-klenekte ve olanı ilgilendirmektedir. Yerel halkı öncelikli ilgilendirenler, onları yerli olarak seçmiş tem-silcileri, yerel yöneticileri doğrudan ilgilendirenler demektir.

Sayı toplum yönetimi yapısı olmalıdır merkez, yukarıdan bir ge-ri-letenler geliyor, tabanda sivil to-plum kuruluşları da yeterli ölçüde yaygın ve güçlü değile, bu noktada

Zehirlî sanayi atıkları çevre için büyük tehlike.

yerel yönetimler, belediyelere çok önemli bir rol düşmektedir. Yerel yönetimler, çevre sorunlarından ve sağlığı çevre yarattıktan sonra asıl sorumlu kuruluşlardır. Yerel halk temsil eden yerel yönetimler bu sorumluluğun bilincinde olarak ve halkın doğrudan katılımı da sağlayarak çevre konusunda enil işlevi üstlenebilirler. Zaten belediyelere, yerel yönetimlere verilen görevlerin tamamı, sağlığı bir çevre yaratma anlamına taşınmaktadır.

2) İkinci sorunun cevabı büyük ölçüde, yukarıda verilmiştir. Ancak şunu söyleyebiliriz:
Bugün Türkiye'nin mevcut ve potansiyel çevre sorunlarını dışındaki dünyada sorunlara çözüm bulmaya çalışırken karnaval ve sivil kuruluşların çok yetersiz olduğunu kabul etmek zorundayız. Sorunlara çözüm bulmak için her düzeyde yüzlerce, binlerce kuruluş ve kişinin, toplum bilincinde ve belirli bir işbirliği ve koordinasyon içinde çalışması kabul etmesi gerekir ve halkın her düzeyde etkin katılımı gerekir. Bu karnaval ve sivil kuruluşlar ulus-

lararası boyutta, ulusal, bölgesel, metropol, yerel ve hatta mahalle ölçeğinde bir işbirliği ve koordinasyon içinde çalışması gerekir.

Bugün dünyada kabul gören, "Global dünya, yerel eyleme geç" sloganı, çevre sorunlarının çözümünde önemli bir yaklaşımı vermektedir.

Yerel düzeyde iyi bir çevre yönetimi sisteminin kurulabilmesi için;

1) Etkin bir halk katılımı gereklidir, bunun için ise görüşlerin ve seslerin dikkate alınmalarına, dinlenilmesine dair güven verilen bir halk katılımı oluşturulmalıdır.

2) Kamusal bir çevre kuruluşu (örneğin) oluşturulmalıdır. Böyle bir kurum, önemli akıyolları ortaya koyabilir veya reddetmeye yetkili olabilir.

Çevre konusunda vatandaş ne kadar yakından ilgili ve katılımcı olursa olsun, çevre konusunda alınacak kararları uygulamaya yetkili, yasal bir otorite yoksa, sonuç alınması çok güçtür.

3) Çevre konusunda hedefleri,

politikaları ve uygulamaları araçlarını koyan etkili bir plan olmalıdır.

4) Kurumların bir mekanizması ile, çevreyi etkileyen bütün faaliyetlerin yeterli uyumla ve halkın bilgisiyle sunulması ve halkın bu bilgileri ulaşımının kanallarının açık tutulması gerekir.

Yerel düzeyde çevrenin yönetimi vatandaşların ve belediyeler yerel halkın katılımı olmadan ve halkın üzerine düşeni yapmasına imkan verilmenden gelişme gösteremez.

Bu bakımla çevrenin korunması öncelikle yerel bir meseledir. Bu açıdan da yerel yönetimler, yerel demokratik işbirliği ile, sivil toplum kuruluşları ile doğrudan ilişkilidir.

"Çevre Platformu" oluşturulması önemlidir, hangi düzeyde olduğuna bilimsel ölçülerle için tam anlayışımızdan. Hangi düzeyde, hangi toplum kesimleri arasında veya hangi kuruluşların katılımı ile yerel düzeyde mi, ülke çapında mı, bunların bilimsel gerekleri. Bu konularda daha net bilgi edinilbilmesi takdire önemle rim olabılır. Q

YAŞANILASİ BİR ÇEVRE İÇİN ELELE

İzmit'te çevre mitingi

A DİMLAR elimize geçtiğinde, 13 Ocak günü İzmit'te, eğer başına bir keza gelmezse, bir "çevre mitingi" gerçekleştirilmiş olacak. Bu miting, "çevrenin korunması ve yaşanılabilir bir çevre yaratılması için tüm güçlerini seferberliği" anlayışının geniş çaplı bir benimsenmeye başladığını göstermesi bakımından önemli. Miting için yapılan ilk top-

lantıda; SHP, DYP, RP, TBKP, İHD, İğci Emekekleri Derneği, Sektör-İğ, Çelik-İğ, Lapek-İğ, Otomobil-İğ, Belediye-İğ, Harb-İğ, Taz-Koop ve Çerçer yetkilileri yer alıyor. Bu kadroyla bile ne güzel bir adim.

İzmir'de Termik Santral'a Karşı güçbirliği

7 Ocak Pazartesi İzmir Anakent Belediyesinde geniş bir toplantı yapıldı. Bakuray Belediyeleri Birliğine bağlı tüm belediyeler başkanları; SHP, Refah, Partisi, Ye-

şil Partisi ve Sosyalist Partinin il başkanları, "Termik Güçlülüklerin" temsilcileri ve kimi meslek odaları yetkililerinin katıldığı toplantıda "Termik Komite" adıyla bir komisyon kurulması kararlaştırıldı. Termik Komite Genelçilide yapılacak planlanan temsil sartaçlar karşı dürdükçele eylemleri düzenlenmeye ve kuruluşları arasında iletişimi sağlanacak.

Termik Komitenin tasarlacağı ve basına yayımlan eylemleri arasında en ilginç "İzmir'den Alışverişin insan zinciri" oluyumak. Doğrusu büyük proje. Ama çevre sorunları da büyük ve yaratıcı düşünceleri gerektiriyor. Gavar-mavur, gel gör ki İzmir "Güzel İzmir" ve güzel düşünceler...

Çevre ve silahsızlanma

Talat Uysal

Gerek ülke düzeyinde, gerekse dünya çapında çevre sorunlarının talak boyutlarına varmaması için ivedi önlemler alınması gerekiyor. Çevreye zararlı tesislerin kapatılması ya da kimilerinin kapatılması, çevreye zararlı maddelerin kullanımından kaldırılması ya da kimilerinin azaltılması, orman tahripinin önlenmesi ve geniş çaplı ağaçlandırmaya gidilmesi gibi...

İvedi önlemler çevre sorunlarının köklü çözümünü anlamına gelmiyor. Köklü çözüm için enerji kaynakları ve enerji kullanımını ile ilgili ekolojik karakterli devrim gerekiyor. İvedi önlemlerin işlevi bu devrim için gerekli zamanı sağlaması ve sorunun gözümüzü boyutlara varmasını önlemektir.

Gerek ivedi önlemlerin, gerekse ekolojik devrimin gerçekleştirilabilmesi için büyük kaynaklara gereksinim var. Bu kaynakları nereden ve nasıl sağlanacak? Yoktan var edilemeyeceğine göre, iki yol kalıyor: Kısıt ve kaynak aktarımı. Sıkı ulusal boyutta değil, aynı zamanda uluslararası boyutta, işbirliği ve yardımlaşma temelindedir.

Nelerden kısıt yapılabilir, nelerden kaynak aktarılabilir?

Atmosfer ısınmasının felakete yol açmasını önlemek için dünya çapında geleneksel enerji kullanımının yüzde 50; asıl yağmurunun hafifletilmesi için özellikle motorlu araç gazlarının yüzde 60; ısınma için kullanılan yakıtların miktarlarının yüzde 50 azaltılması gerekiyor. Bu kısıtlamalar hem çevre tahribini azaltıcı, hem de kaynak yaratıcı nitelikte.

Ama en az bunlar kadar önemli, üretken olmayan ve yaşamsal hizmet vermeyen, ancak yüksek çapta enerji ve emek tüketen sektörlerin küçültülmesi ya da kaldırılması gerektirir. Ve bu anlamda, bugün tüm dünyada sık karşılaşılan çevreye almak için değil, çevreyi korumak ve çevreye kaynak sağlamak için de silahlanma ve diğer askeri harcamalara indirilim gündeme geliyor. İki süper devlet silahlanma yönünde atıldığı adımlar, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeleri de, askersal harcamaları önemli ölçüde azaltmaya yöneltiyor.

Nükleer, biyolojik ve kimyasal silahların kullanımını bir yana, ısrar ve depolanması bile çevreye zararlı. Askari tesisler ve sualtı denemeleri doğa tahribatına yol açıyor. Konya Ovasında gerçekleştirilmesi düşünülen alkış uçakları yaratıcılığı "gürültü kirliliği" yörede tüm canlı yaşamına yönelik bir tehdit.

ABD hala "Yıldız Savanları Projesi"nden vazgeçmemiş. Bu proje salt barış için tehlike oluşturmuyor. Uzaya yerleştirilecek nükleer reaktörler, radyoaktif serpintilere ya da elası bir kaza ile varyüzünü mahvetmeye aday. Bu projeye harcanacak paralar bile dünya çapında alınacak ivedi çevresel önlemler için yeterli.

Son günlerde Türkiye'nin askersal harcamalarında indirim kararı tartışılıyor başlandı. NATO içinde nüfusumuzla orantı en çok (yüzde 6.1) asker baskılayın ülkesi olmamız, 1990 savunma bütçesinin 7.8 milyar olması eleştiriliyor. Elgisi dayanıklı olan çok ekonomik gerekçeler. Bu, doğrudan yalnızca bir yanı. Oysa sorunun ekolojik perspektifleri ve gerekçeleri açısından da ele alınmalı.

Yurt sevgisi ve yurt savunması salt "sınır baskılığı" ile tanımlanabilir mi? Sınırlar içinde kalan tek ağaçta, tek kuşta ve insana sevgi bile büyük değil mi? Savunma konusunu "tabu" olmaktan çıkarmak/ile, özgürce ama akli ve sağduyu ile tartışılabiliriz.

Antalya Belediyası 1990 bütçesinde çevre sorunlarının çözümünü için bir ayırmış! Çevre bütçesi ivedi önlemler için kaynak yaratmaya bekliyor. Q

Özellikle Gökçe adındaki "Seyir burun nerededir?" başlıklı yazıda, sok sınırları dışı yarımadanın bir deniz oldu. Yazının başı, "Gökçe adını" diye başlayan paragrafı. Düzeltir, diğer okuyucu...

FKP 70. yıldönümüne "karışık duygularla" hazırlanıyor

DÜN "YENİ" OLAN BUGÜN "ESKİ"

FKP içindeki tartışmanın özünü partinin bugünkü içedönük durumundan dışadönük bir duruma geçmesi sorunu oluşturuyor.

Düj Haberler Servisi - Fransız Sosyalist Partisi'nin 1920 Tuzos Kongresinde az bir farkla alınan 3. Enternasyonal kavama karar sonucunda doğan Fransız Komünist Partisi (FKP) bu yıl 70. yıldönümünde "karışık duygularla" karşıyor.

1930 yılından 1964'te ölümüne değin genel sekreterliği Maurice Thorez'in yaptığı, özellikle Nazi işgaline karşı ulusal direniş hareketindeki rolüne toplumdaki yerini iyice pekiştiren, savaş sonrası komünizm için bir süre yer alan FKP, tüm bu yıllar boyunca uluslararası komünist hareketin en önde gelen kollarından biri olarak kaldı. Fakat bu süreçte aynı zamanda "Stalinizm" ya da kalderinden birisi olarak da nitelendirilirdi.

1964-68 yıllarında Waldeck Rochet'in genel sekreterliği döneminde ise FKP giderek daha esnek politikalarla yönelmişti. 1968'den bu yana genel sekreter olan Georges Marchais yönetiminde FKP, 1976 Şubatındaki 22. Kongresinde "proletarya diktatörlüğü" kavramını terk etmesinde önemli bir adım atarak bir dönüşümün sinyallerini vermişti.

Bu yıldan itibaren FKP, "Sohun Birliği" adı altında işbirliğine girmiş olan FKP, süreci içinde bu işbirliğinden sosyalizmin "daha hızlı" gelişimine ve giderek seçimlerdeki oy oranının kombinasyonu geliştirilmesine odaklanırken, sonunda da işbirliğine katılmaya yönelen bir konuma geçmişti. Oysa yandan son on yıl içinde FKP'nin seçimlerde aldığı oy oranı da yüzde 20'lerden yüzde 11'lere düşmüştü.

Bu dönemde FKP "başmasa" çizgisini korumaya özen gösterirdi. Ancak tam da bu noktada Çavuşçuk'un Romanya Komünist Partisi'yle doğan "yakınlık" şimdi genel sekreter Marchais için tam bir başgöç olmuş durumda. Çavuşçuk'un yemininden dolayı politikadaki "başmasa" çizgisine değeri bizzaten, iş politikasındaki destekçilik politikalarını birçok ölçüde esnetmiş olduğu gerçeği konuşma ve Romanya'nın Kemerden Kuyrukları gerçeğiyle aynı tatlilleri yitirden Marchais partisi içinde eni eleştirilere hedef oldu.

Başında genç yankılar uyandıran bu tartışma geçmişi daha kapsamlı ve köklü bir sorunun göstergesi olarak yorumlanıyor. Özetle, başta Çavuşçuk'un olmak üzere, gençlerin de, günümüzde Doğu Avrupa'daki ve dünya komünist hareketindeki yenilenme süreçleri karşısında, dün "yeni" olan bu-

Marchais 20 yıl önce öldürülen FKP genel sekreteri.

gün artık "eski" olarak ve aşılması gerekiyor.

FKP içindeki tartışmanın özüne partinin bugünkü içedönük durumundan dışadönük bir duruma geçmesi sorunu çıkarıyor. Aynı za-

manda bu tartışmalar FKP'nin 1984'te sosyalistler kadrolarını hükümetin çekilme karar sonrasında Charles Fiterman ve Anicet Le Pors dahil sosyalizmin sözcüklerini taşıyor. Bu muhalefetin gö-

sterizasyonla karşılaştıran politikaları sürdürmekle aynı zamanda, kadroların hükümetin iki komünist bakanı Charles Fiterman ve Anicet Le Pors dahil sosyalizmin sözcüklerini taşıyor. Bu muhalefetin gö-

sterizasyonla karşılaştıran politikaları sürdürmekle aynı zamanda, kadroların hükümetin çekilme karar sonrasında Charles Fiterman ve Anicet Le Pors dahil sosyalizmin sözcüklerini taşıyor. Bu muhalefetin gö-

sterizasyonla karşılaştıran politikaları sürdürmekle aynı zamanda, kadroların hükümetin çekilme karar sonrasında Charles Fiterman ve Anicet Le Pors dahil sosyalizmin sözcüklerini taşıyor. Bu muhalefetin gö-

sterizasyonla karşılaştıran politikaları sürdürmekle aynı zamanda, kadroların hükümetin çekilme karar sonrasında Charles Fiterman ve Anicet Le Pors dahil sosyalizmin sözcüklerini taşıyor. Bu muhalefetin gö-

sterizasyonla karşılaştıran politikaları sürdürmekle aynı zamanda, kadroların hükümetin çekilme karar sonrasında Charles Fiterman ve Anicet Le Pors dahil sosyalizmin sözcüklerini taşıyor. Bu muhalefetin gö-

İngiltere'de 'İlticacılar' sorun oldu

KÜRT MÜLTECİLER ZOR DURUMDA

Q Sandy Zurikoglu

1989 yılında İngiltere'ye gelen, İngiliz hükümetinden sığınma talep edenler büyük zorluklarla karşı karşıya. Uluslararası Yüksek Mülteci Komisyonu'nun yayın organı Refuges dergisi Kasım 1989 sayısında konuşa ayrıntılı olarak yer veriyor. Bildirildiği gibi 1989 yılı boyunca Türkiye'den 3700 Kürt sığınmacı İngiltere'den sığınma hakkı talebinde bulunmuş. İngiliz hükümeti bu durum karşısında sert tedbirler alarak, sığınmacı Kürtleri geri çevirmeye ve bayırlarını reddetmeye başladı. Hükümet buna gerekçe olarak da bu kişilerin barınma sorunlarını ekonomik nedenlerle sığınma hakkı verilmediği ve bir yandan hayvancılığa açık sığınma usullerini istemeye zorladıklarını, İngiltere Bakanlıklarının T.C. vatandaşlarına karşı uygulaması konan yeri uygulamaları da göçmen kontrolünde genetik ve sığınma usullerinde güçlenmelerini sağladığını iddia ediyor.

medeniyet, gelişmeler sonucunda gerçekleşen bir süreç. İngiltere'de tabii karımların içinden zorla göçenler ile ilgili bilimsel çalışmalar doktora, ilerdeki işlenmeye maruz kalıyor ve sürekli sığınma hakkı isteyen bu yeni göçmenlerin ötekilerle kültür uyum-

Fotoğraf: D. Holman

suzluk ve ekonomik nedenlerle terk ettilerini belirtiyorlar. Tabii ki bu, ilerdeki hükümet kararları için olumsuz şartlar beraberinde getiriyor.

89 yılı sonuna doğru Türkiye'den gelen 13 Kürt sığınmacı Londra Heathrow havaalanından geri çevirildi Türkiye'ye geri yollandı. Dönüş talepleri ise hükümetten göçmen kabul edilmesini istiyorlar. Göçmen kabulüne karşı İngiltere hükümeti, bu uygulamayı Türkiye'den gelecek Kürt mültecileri göçmenlerin konuşunda bir mesele olarak görüyor.

Tüm bu gelişmelerde karşı İngiltere'de demokratik kültür örgütleri ve

gönüllüler Kürtlere uygulanan bu davranışları sert bir dille eleştiriyor mültecilere dayanışmaya geliyorlar.

Türkiye'den gelen Kürtler İngiltere'de oldukça zor şartlar içinde yaşamaları sürdürmeye çalışıyorlar. Her yıl ortalama 5500 sığınma talebinin olduğu İngiltere'de kendi imkânlarıyla ancak çok geçici olarak olan bir sığınma yerleşim yeri. Göçmen kabulüne karşı İngiltere hükümeti, bu uygulamayı Türkiye'den gelecek Kürt mültecileri göçmenlerin konuşunda bir mesele olarak görüyor. Bunların çoğunluğu kadın ve genç kalmış bölgelemlerde oturuyor.

İngiliz hükümeti eleştiri ve pro-

testasyon yapılmaması sonucu, insanı sorunun varlığını kabul etti. Fakat Parlamento'nun resmi beyanatında, hükümet yeni gelenlerden sığınma sorunu olmayı kabul etmiş durumda. İngiliz hükümeti sorumluluğu tam olarak kabul etmeyerek bu insanları devlete, habsiz ve ekonomik nedenlerle gelişmiş ülkelerin, durum ve statülerinin Uganda'da ve Vietnam'dan farklı olduğunu ileri sürüyor ve hükümetin yeni gelenlere karşı özel bir sorumluluğu olmadığını ve bu sığınmacıların bir kısmının programını bir parçası olmadığını belirtiyor.

İngiltere'ye sığınan Kürtler şu anda tam bir belirsizlik yaşıyorlar. Ne göçmenlik statüsü, ne oturaklı yerleri, ne de yardım koşulları belli. Bir kısmı bu zorluklardan yitip geri dönmüş durumda. Geri kalanları ise zorluklarla birlikte yaşamaya devam ediyorlar.

İngilizlerin her yıl yitiren vaka FKP'nin mülteciyi aynı vadede ötekilerle kabul etmesi, gerekçeli düşünceleri, pek mümkün değil. Ama vasıtalardan, gerekçelerden ötekilerle aynı yaşam hakkı tanınması bu insanları mağdur etmeye çalışıyor. İçin diğer bir sebep yitimi ise: Ekonomik nedenlerle sığınma hakkı bizzaten hükümetin kadroların, sığınma nedenlerini sığınma taleplerindekinin de hayli zorlayıcıyor.

Kadınların siyasi yaşama katılımı için: KOTA

ŞİMDİLİK BİR BAŞLANGIÇ

Kadınların siyasi yaşama katılmalarını arttırmak amacıyla siyasi partilerin yönetim organlarında kadınlar için kota uygulanması gidilmesi son günlerin en yarı tartışma konusudur. Birli. Son Sosyalist Enternasyonal toplantısından sonra Avrupa ülkelerinde sosyal demokrat partilerin topladığı sonuçta alınan karar doğrultusunda parti üyeleri kadınlar için kota koyma-

ya başlamalarını ardından, SHP'de parti yönetimi organlarında kadınlar yüzde 25 kontenjanı koyması yönde karar aldı. Kadınların siyasi yaşama ve karar mekanizmalarına katılımı yönünde düşünce, teyakküf ediliş için bütün yollar eleştirilerek kota uygulaması elbette sorunu iç içe başına pıstak bir mekanizma de-ğil. Ancak bu teyakküf ediliş uygulama-ya gidilmesi bile pek çok tartış-

mayı beraberinde getirdi.

Bir yanda geleneksel toplum yapısı, geleneksel aile yapısı, kadınların ev ve iş yaşamı arasındaki ağır yükleri, aktif politikaya ilişkin meşalelerin bulunmaması, diğer yanda siyasete uğramanın "erkek işi" olarak algılanıp kadınların dışlanması, bütün bu durumlar değişimci yönünde de olacağı için bir-çok kişi çok destekleyicilerin de ge-

tirdiği düşünceler. Kotaya karşı olanlar ise, bunun bir demokratizasyonu olmadığını, zorlama, tepedini olmaya çalışıyor, kotaya gerek kalmadık kadın erkek herkesin baskıların hakkıyla "iş başına" geleceğini söylüyorlar. Kota ile kadınlara karşı ayrımcılık uygulanması kar-şı olanlar da var. Konuya saygısalarda tartışmaya açalım, bu sayımda TSİP yöneticisi Çağatay

Ando ve SHP İstanbul İl Sekreteri Avukat Behlül Ablak'ın düşüncelerini aldık. Kadınların siyasi yaşama aktif katılımı sağlamak için geliştirilen mekanizmalardan biri olan kota konusunu değeri-zerleştire tartışmaya geçelim saygılarımda da şiddetle rica ederiz.

TSİP Yöneticisi Çağatay Anadolu

"POZİTİF AYRIMCILIKTAN YANAYIM"

Kadınların siyasi yaşama katılmalarını arttırmak yönünde bugünlere kota uygulanması tartışması var. Siz kota konusuna ne düşünüyorsunuz?

Ando: Bir kere bu pozitif ayrımcılıktan yemeyim. Kadınlar lehine bir ayrımcılık anlamına geliyor bu. Ve bunun siyasi partilerde uygulanmasını yapmasını kanunlaştırdım. Meksika, komünist partilerde de böyle bir uygulama yapmışlar zorunda. Ancak oran komünist partilerin ötekilerle de ilgili olarak güncelinde anlamak durumunda. Şüphesiz bir partide üyelerin yarısı kadınların oluşması, o halde yarısı yeni temsil edilebilir de değil. Arasında üyelerin yarısının kadınların oluşması durumunda da böyle bir kotaya gerek yok, doğal olarak o mücadelenin içinde deneyim kazanmış kadınlar arasında da az çok aktif dağılacakları doğal olarak yüzde ediliş ya da temsil söz konusu olabilir. Ancak bu anda toplum kadınların siyasi katılım konusunda ikinci bir yola atması olduğu için, siyasi partilerde kadınlar için oranlar çok doğru. Bu kadınlar, burjuva partiler için tıya zıya kısmı aktif olarak bir kota uygulanması o partilerin doğası bakımından bir mahzur olabilir. Ancak marksist partiler, tarafları gereği örgütlenmeye üyelerinin en yetenekli, en fahiş, en bilgin üyelerini seçerler. Diyelim kadınlar için oran yüzde

de en olduğunda ve kota yüzde yirmi olduğunda bütün kadın üyeler örgütlenir olmalarıyla girim olabilir. Bu likyan konusu tamamen dışlanıyor olacaktır. Bunun için marksist partiler kendi üye sayılarını güncel olarak, kadınlar arasında da likyanı uygun bir seçim yapmaya olanak veren bir kota teyakküf yapmalıdır. Örneğin üye sayısı yüzde 20 civarında bu kadar alında bir kota koymakla işi daha marksistlerin parti üyelerinin daha becerikli, daha bilgin olduğu kadın hisse, onu seçmeye olanak var.

-O halde marksist partiler kadın üye sayılarını arttırmakla gerek, bu nasıl olacaktır?
Ando: Bunun için bir takım kadınlar içinde olmaları lazım, özel ayrımlar ayrılmaları lazım. Ama amaçla değil ama kadınların aktif çabası içinde yürütücüleri çabaları, ya da bu amaçlarla yürütülen çabaları yapıp kadınlar biraz da bu gözde de bakmaları lazım. Bu dolayla olarak o marksist partinin üye sayısını daha sağlıklı bir dünya getiririz.

-Çünkü TSİP'te böyle bir kota var mıydı?

Ando: Yoktu. Gerek seçken düşünce, gerekse seçken sonrası yasaların yapılması ilgili dönemde böyle bir kota yoktu. Bir engellenme söz konusu değildi. Bu kadın üye sayılarını koyduğu zaman oranı kadın olmasından dolayı seçime oranı söz konusu değildi. Bu konuda kendi ötekilerinde de geçen bir tarzda, bunu söyleyebiliriz. Kadın sorununu bütün üyelerin bilincine yerleştirilmesi, yemeyim, yemeyim. Örneğin yasaların çıkılması yönünde, markistlerin alıdıkları birinin bütün partinin değişik örgütlerinde çalışıyor olmaları halinde, bundan birinin yakalanması halinde otekilerde man ile bağından dolayı otekiler de tekküf alında alacakları doğal olarak, bir alından bir kişiyi çabasına prensibi kullanılıyor. Bu kullanılması da doğal olarak etkilerle daha çok yitimi meşaleler için, yani ediliş için, bu düşüncele kadınlara üyelerin siyasi mücadelenin içinde kalması gibi bir durum ortaya

çıkıyor. Bunda özleştirel yan vardır; bu sorun ya da sorun olarak görülmesi, buna ilişkin baki tedbirlerin alınması yönünde gidilmeyecektir.

-Bunun TSİP için bir kota söz konusu mu?

Ando: Şu anda bunda bir kota var. Bu kota yüzde 20 ile 28 arasında. Bu oranım böyle değişimlerin bile olduğu baki nedemli var. Ama o nedenle kadınlar ikinci bir aklımla yapacak istemiyoruz. Bu en

başta söylediğim iktisatı ayrı zorlanmamız. Çünkü, yüzde 20-28 oranında kadın üyemiz yok. Şu anda bile o likyanı oturması için yollarımızda. Ama böyle bir durum geçici olarak göre alarak durumu olduğunu kanunlaştırdım. Çünkü kadınlar kendi kendilerini de ikinci planda hissettikleri için aday olmaları politikalarını güsteriyorlar. Böyle bir zorlama olmadık takdirde de kolay kolay aday olmayacaklar ve diyalim ki yönetim

fahişiyonlarında bulunamayacaklar. Bu da onların siyasetteki görünümlerini sürdürme yararı olacak.

-Siyasi partilerde kadınların daha aktif olabilmeleri için devlet neyi sağlayabilir?

Ando: Meksika hareketi bugün Türkiye'de yasal bir parti olarak ortaya çıkmış doğru benzer. Bu da bu konuda yapılacak çalışmaların temelidir. Yasal partiyi halihazırda bu hallerde bulmak zor. □

SHP İstanbul İl Sekreteri Behlül Ablak

PARTİ KAMUOYUNDA GENELLİKLE KABUL GÖRÜYOR

etkiliyor. Bir oran veremeyiz fakat en iyi oran yüzde on yotuz şu anda.

-Bugüne kadar kadınlar parti çalışmalarında; yönetim mekanizmalarında görev almaları anlamında kadın oldukları için engellenildiler mi?

Abalak: Tarihsel bir gelişim süreci var biliyoruz. Önceki kadın ikinci sınıf varanda münasib değildi. Hayatın diğer alanlarında olduğu gibi politikada da bu böyleydi. Özetle bu yalnızca Türkiye'de değil her hadise olarak da görülmektedir. Özellikle islam dinimizde bu kuralları belli birer baki birer şekilde tutulmuş. Özet olarak kadınların önünün kısıtlanması çabasında değil, tarihsel gelişim nedeniyle kadınların yetinece yer almıştı kanunlaştırdı.

-Kota kaç hayata yeterli bir çözüm olabilir mi? Kadınların önünü açmaktan şiddetliyormuz, kota dışında bunu nasıl sağlayabiliriz?

Abalak: Özellikle kadınların aile içerisinde ve ekonomik yaşamda da durumları düzeltilmek gerekir. Kadınlar çok yoğun emek veriyorlar. Bu kadar yoğun emekle kadınlar politikaya katılmaya istemiyorlar tabii. Bu engelleri kaldır-

mak gerekir diye düşünüyorum. Örneğin kreşler açabiliriz, erkeklerle evde ev içlerini paylaşımı öğretilir. Ayrıca kadının da erkekle eşit bir insan olduğuna toplumda kabul ettirebiliriz. Elbette kota tek başına bir çözüm değil, ama bir etken olduğuna düşünüyorum, olumlu bir etken.

-Politikaya yasaları politikada ki kiml unisalar, kültürler, kapalı kapılar, delega seçmelerle raki soylarında çıkılması değil ki kiml politikl kültürlerin sayı zıamında bir erkek kültürü olarak algılanmaması için mi?

Abalak: Elbette ki bir takım gürtümler kalırlar, yani kadınlar genel olarak gürtümleri yerlerde oluyor. Toplumsal böğürtün o boyutları ulaşabilir bir takım yerler var. Meyhaneye girmek de bir yerde doğaldır. İki kişiyiz, orada politika de konuşuyoruz. Bu doğaldır. Elbette bu bir ektir ama, esas etken değildir. Esas etken, genel olarak kadınların ikinci sınıf varanda olarak görülmeleri ve ilerisine çok yoğun olmaları. Esas etken bu. Yoksa kadında da kendi aralarında güç partileri yapıya kadınlara ikat gırp kabiliyetleri yerlerde de faaliyetlerini yürütürleri.

Onat Kutlar

OLUŞMASI GEREKİYOR"

zinde enişim değışti. İleşim bombardıman altında insanları gördük bir üniformayı dâğıtıyorlari öle-yocek olan başka kuyru da bu kim-liğin kurumasıdır. Tabii ki bu kim-liğin söze konmuş olduğunda önünde olan temel kavramlardan biri de ulusal kimlik konusudur. Ulusal kimlik 'ulus' sözyile ilgili olmasın karşın, ulusu bir öğretilin ürünü değildir. Zaten varolan bir kavramdır. Avrupa'da bu bir taraftan ulusal kimliklerin, bir taraftan da ortak Av-rupa kültürünün oluşupduğu kim-liğin konuşması yâniinde çok ciddi

kalkın siyasi sınırları karışık, birlikteliğin çeşitliliği içeren bir kültürel kimlik ortaya çıkmasını gerektirir. Bu-na bir yanıyla, toplumların içeri-sinde bireylerin bir kişilik olarak kimliklerinin korunması için ve onun da yâniinde birer tekâmül olma-yışa katkıda bulunmaları için birer kuyru ko-yulabilir ve geliştirilebilir toplu-malar olarak düşünülür.

.. Bu nasıl gerçekleştirilecek, öze-llikle ölkemizin açısından? Daha ö-nceci bir yana, son on yılın kültür-istatistik politikaları ve her geçen ekleli altında kalan yâniinde düğ-nârsen yeni bir kültürel dinamik yaratmak, yeni biçimler bulmak nasıl mümkün olacaktır?

Kutlar: Virginia Woolf'un çok güzel bir söz var. "Benim kitapları-m olmasını istiyorum ya da istemem- alması bir şey değil, o günün me-tne olmasını istiyorum. Bu da çok rahat olmaktadır kitaplar 'o gün' diye-r. Şimdi kültürel sorun. 1. Kültürel il-tiğimizde ele almalı çeşitli ama, çoğu zaman bir âlet-iş ürünü olan- olarak ortaya çıkan yerleri anlamamı-z, önemsenmiş değersizleştirilme her-hangi bir çaba gerektiriyor. Ama bunu karışık yaşamımızda değışti-cek herşey belli bir çaba gerektir-iyor. Şimdi bir kültürel olayı, yaşı-mı değıştiren bir olay olarak alıyo-ruz. Yaşamı âleğimizde yerleri tek-rardan ibaret bir olay değışti-remez.

Kültürel olaylarla ilgili aslında paşif değil aktif bir ilgi olman gerekir. Aktif nasıl olur? Aktif ilgi tabii ki her şeyden önce kültürel il-timin geliştirilmesi kadında bir önem olma-yor. Bu isterseniz birer örnek ol-duk, isterseniz denetleyiş olman da-ya iyi kavramımsa kadında bulmak- olur, sevişiniz, kavrayışınız, başka-ların kavrayışını da ya sevişinizle ya onları ulaştırma-yı çaba-ya kavrayış, sözcükler, ulaştırma-yı çaba-ya kavrayış olur. Tabii ki bu herşeyden önce bir kültürel birliktir. Bunu kısaca kültürel eğitim de diye-biliriz.

Kısaca, kültürel öğretilerle son

İdil Biret dinleyicileri kendine bir kez daha hayran bıraktı

Şiir atı yash

CEMAL SÜREYA ERKEN ÖLDÜ

Cemal Süreya'dan tarzıyla çok şey çıktı...

C emal Süreya'nın sömükler arasında ki geçebilişi sonsa erdi.

Bekli, sömüklerin sevini sona erdi, demek daha yerinde olur. Cemal Süreya türklerin sömüklerini sevdiriyordu. Biliriz zakkat arık geçen güsterinde kalır. Her bir sevgilerin taşıyıcı. Ve inamlar sevgisini son güsterinde gösterdi.

"Üstü kalın" demiş: "Ölümün tarımı / bu de oldu işte / her ölüm erken öldür-dü / bittiriyor tarımı / ama aydın alığın bu hayat / fena değildi / üstü kalın"

Cemal Süreya'dan tarzıyla kalın çok oldu, hem pek çok.

Az yazdı, az yayımladı, söz mülakatı yerindeydi, öz yazdı. İkinci Yüzyılın öncesi denildi, -ustayın keskince. Yâni ki bu işi izleyici değildi, içineydi. Şiir dışından şiiri kurtul. Şiir dışından şiiri kurtul. Kısaca Ahmed Arif'e söyle-nelim, en iyi biçimde: "Şiir sanatı yâniinde doğdu. En ahmî yerin-den enli söz, esinli, geçi erkele-rin ve kızların gönlüne düştü."

Cemal Süreya'nın ömrü güzel değıştiren içinde kavrukt. Sarıllık Gündüz

"İSTANBUL'DAN İDİL BİRET GEÇTİ"

Dünya'da enli yâniinde İdil Biret, 8 Ocak'ta İstanbul Cemal Biret Rey konser salonunda dinleyicilere bir müzik ziyafeti verdi. Biret rastladığı Mozart ve Beethoven'ın eserlerini yorumladı. Devlet sanayisi İdil Biret 7 yaşındaki İdil Biret kızıyla Fransaya geldi. Paris kon-servatöründe müzik eğitimi gördü. 16 yaşında profesyonel olarak çal-maya başlayan sanatçı, bugüne dek bu çok enli okurken bile çaldı ve ya-rımında birer başyara oldu etti. İleri, güstermek Avrupa'nın büyük konser salonlarında enli enli konser vermektedir. Konserlere katıl-makta ve birer piyano yarışma-da jüri değışti görevini de üstlen-mektedir.

Resitalinde, bütün yorum gücü ve duyguyu bütünleşen yâniinde

şile Biret, dinleyicileri kendine hayran bırakır. Ek bittiride, ku-rus- bir yorum ve ince bir duyuruk-la çaldığı Mozart'ın La majör sonata (ki son belâni Türk marşı olarak bilini) ve Beethoven'ın Aygılı so-natada sonu bittiride Beetho-ven'in 5. simfonisi Lirân'ın piyano su-yarlamaları çıkarır, senfon-piyano uyumlanışında bütün be-yarını birkez daha gösterdi. İdil Bi-ret 1969 yılında, Lirân'ın piyano simfonisiyle Beethoven'ın tüm simfonilerini büyük ileri plaktan İstanbul Cemal Rey Rey Salonu ta-rihi bir gün yapıldı. Müzikalere mül-külde oldu şâhı geçirdi. Tarihini İdil Biret ve piyanoyla tekerrür herkesin değıştiği. K. K.

arınması var. Kısaca onlara çok ya-kını bir olay olarak geliyor. Yani eştiride bir olaydır. Diyelim ki, san-ler kadârsızda bir Alman kültürel kimliği de Fransız kültürel kimliği kendi etnosentriktir şâyle kaybe-doğulur ki, yani bütün bir Avrupa kültürel kimliği mi olmaktadır? Bu ka-nunda değil. Çünkü bunların de-ğış-tirisi yâniinde derin köklerden olur. O kültürel kimliklerin ortadan kalkma-sı mümkün değil. Avrupa'nın kul-türel kimliği içteşinde ulusal kimlik-ler korunacaktır. Bu anlamda bir ge-çidileşme Avrupa için. Aynı şekilde ülkemizde de böyle bir olay içteş-etiriyorum şâlede ise, bu er-kek kendi ulusal kimliğini koruy-ra-ka-blecektir.

Bu anlamda, her türlü asimila-yon politikası, yani bir kültürel kimliğin silip ota başka bir kimliğin ekle alınması sonrak çok emek poli-tikası, gâvelli ekleleceği sanma-yor.

Tabii ki, Avrupa kültürel kimliğin-in de, başta Amerika olmak üzere Japonya'da bu buna dahil edilebilir, başka kültürel yapıların saldırısı kor-gununu da son derece önemli. Öyle sanayim ki, örneğin-deki Avrupa başta özelliklerinden birini güsteriyor yâniinde ve ortadan

Fotoğraf: Kenan Mercan

adımlar

Demokratik Bir Tartışma Gerekliyor

ÜNİVERSİTE TASLAĞI

□ Bülent Akbay

Bu kadar uygulamayla aldıkları kararları, üniversite dışına atıp bilim adamları ve intiharıyla neden olduğu öğrencilere gülmeye gelen YÖK yine gündemde. Bu kez, hazırlanan yeni yasa taslağıyla, tescil edilen tikenliğiyle "çare" arıyor.

Yüksek öğrenime açılan yolların sarılması ve öğrenim çağdaş düzeyde yükseltilmesi çabalarının bu neleri kılınır olacağı? "Nasıl bir yüksek öğrenim" sorusuna ait muhtemel olan öğrencilerin, öğrenim öylelerini ve bilim adamlarının bu

komadaki yanı sıra yapılarına ve beğenice tarafa çözümlerinde yıllardır kulak tutkaylanlardan birkaç tanesi, "Biz hallederiz" derisine ortaya çıkıyorlar. Öncelikle de İstanbul millilevelli Adnan Kahveci ve Karadeniz Üniversitesi Rektörü Kemal Gürbüz adındaki bir vatanperver.

Üniversite üzerine altı uyağı serpen YÖK'in de, yine birkaç kişi ve kapalı kapılar ardında hazırlanan bir yasayla yapıldığı muhtemeldir. Milli Eğitim Bakanı Ayvaz Akyel'in, yasa taslağına YÖK yetkililerinin de görüşü alındıktan sonra som biçimlenmiş verilişinde açıklaması ve tasarının TBMM Genel Kurulu'na

gösterilmeden kararın hükümdarı kararlarıyla çıkarılması düşüncesi kayı veriliyor.

YÖK deneyimi demokratik kanlına açık olmadan hazırlanan yüksek öğrenime ilişkin yasaların çok yapılmayacağına örnektir. Fakat en çok pahalıya ödemekte olduğumuz bir örnektir.

Böyle bir anlayışla hazırlanan taslağın yapılması, değil yüksek öğrenime yasaların sarılması, koruma, yasaların yasaların daha da derinleşmesine neden olurken, talafını gıcık ya da olanaksız sonuçlar yaratmaktadır.

Antidemokratik ve keyfî uygulamalarla üniversitenin dağıtma kabını 1402'lik bilim adamları, aydınlar, akademisyenler, öğrenciler ve profesörleri, üniversitenin altı uyağı serpen olduğu halde, hazırlanan üniversite modelinde görüş ve düşünceleri alınmamış. Bu kimseler, atanmış mevcut YÖK yetkililerinin de temsil edemeyeceği açıktır.

malatla üniversitenin dağıtma kabını 1402'lik bilim adamları, aydınlar, akademisyenler, öğrenciler ve profesörleri, üniversitenin altı uyağı serpen olduğu halde, hazırlanan üniversite modelinde görüş ve düşünceleri alınmamış. Bu kimseler, atanmış mevcut YÖK yetkililerinin de temsil edemeyeceği açıktır.

lerle tartışmak zorunda kalıp, diğer bir tartışma ortamında çok uzaktı olduğumuzu gösteriyor. Üniversite modeli konusunda demokratik bir tartışma ortamına olan gereksinim, kendisi daha da dayanamaz. Toplum gereksinimlerine yanıt verebilmek için üniversite projelerinde (yüksek öğrenim yasasının) selenite şairler, öncelikle diğer bir çabasına ortamın uygun araçların yapılması gerekiyor.

Tartışmanın taraflarının, tartışmalara demokratik katılımlarını sağlayacak uygun araçların yapılması, hem tartışma sürecinin bir dizi niteliğinde gelişip ilerlemesi, hem de sonuç alması açısından önemli bir nokta olduğu düşünülmektedir.

Bu nedenle üniversite yetkilileri, öğrenci gençliği "bir hakkı kazan" bağlamında odaklanıp taleplerini iletile almalıdır. Öğrenciler, nasıl bir üniversite" temeline yanıt verilecek, forum ve görüşlere destek verecek, bu çabalarına katılacak öğrenci örgütleri buye ortaklığı"nın anlamı ve anlamı bilmedikleri anlamda, Müfettişlik Bakanlıkması adıyla adları ile denetlemek öğrenci yetkilileri ve üniversite dağıtma kabını bilim adamlarının bir araya gelip tartışabilecekleri platformların yapılmasına kadında bulundurulmalıdır.

TV'de tarafların eşit haklı kullandığı ortam ve forumlar düzenlenmeli, eşitlik paritesi, parite ve toplumsal tartışmalar kendi haklarını yitirmelidir. Bu süreçte tarafların katıldığı demokratik bir yüksek öğrenim yasasının gerçekleştirilmesi düşünülmektedir. Demokratik ve yaygın bir tartışma ortamı olmalı, seçilmiş bir üniversite modeline ulaşmak hayattır. □

YORUM

ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTE MODELİ TEMEL ALINMALIDIR

Yüksek Öğrenim yasasında köklü değişiklik önerilen yasa taslağı gidişatında doğru, seçilmiş bir tartışmanın yürütülmesinden oluşmaktadır. Gündüz gazetelerinde çıkan tartışmalar, "sözünde haberleri" dayanarak yürütülmüş, tartışmaların, taslağına yalnızca birkaç noktada değinilmiş. Özellikle nitelikli yetkililerin kurullarına değinilen taslağı, başta Öğretim Üyeleri Demiş olduğu üzere, birçok kişi ve kuruluş tarafından eleştiriliyor.

Yeni taslağı, diğer, mal ve akademik yönlerini "nitelikli yetkililer" ne devredilen, üniversite öğrencileri paralı hale getiriyor. Heyetler, üniversitenin bulunduğu kentin "dinde gelen" insanları tarafından oluşturulmuş. Rektör ve dekan adlarını beylerlerken, Çankırılış, rektörün bu adaylar arasında seçecek.

Açıklaştığı kadarıyla, "Öğrenim üniversite modeli" kan bir merkezize edilip YÖK'ü, yalnızca üniversiteler arasında araştırma ve koordinasyon bölümü görevleri, diğer üniversiteye, yine üniversitenin dağıtılması (dinin öyle gelişmelerinden) unvanları olarak bir heyete (milletvekililer) devredilecek. Açıkça görüldüğü gibi, taslağı, üniversitenin yönetimi, üniversitenin altı uyağı serpenliği. Öğretim Üyeleri Demiş Rektör Prof. Tahir Hatipoğlu'nun deyişle "taslağı Yüksek YÖK'ten yürütülmesini" öngörüyor.

Çağdaş anlamda bir üniversite isteniyorsa, hazırlanacak projeler, öncelikle üniversitenin bütüncül temel alınmalıdır. Bu yandan üniversite yönetimini "önde gelenlerden" oluşan heyete devredip, diğer yandan üniversitenin demokratikliği ve özünü bir sağlamak olanaksız değildir. Bu nedenle, öğrencilerle,

öğretim üyeleri bir bütün olan üniversitenin yönetimi bir kesimden verilmeli. Demokratik üniversite de yönetilerek atama yoluyla değil, seçime ile atama gelmelidir.

"Politika" terimlerle atanan rektörlerin "Üniversite politikası bir" gerekçesiyle dağıtılmalı da anlaşılmalıdır.

Elbette dar politika (özel) hedeflere alet edilmesi yanlış bir anı, "üniversite politikası" dernek öğrencileri ve öğretim üyeleri üzerinde "politika yapma yasası"nın korunması istemesi de ilkel bir tutum olacaktır.

Taslağı mal özerkliği sağlama iddiasıyla yüksek öğrenimi paralı hale getirmeye öngörüyor. Anlaşılıyor ki taslağı, bugünkü huyuyla "paralı" yayımlanacak, öğrenciler ve aileler üzerine ciddi mal etkileri getirmeye çalışıyor. Kaldı ki, yüksek öğrenim, "özel üniversitelerin heyetleri vererek, üniversiteleri "önde gelenler" bütünü duruma getirmiş. Bu yasa taslağı, atamada mal özerkliği sağlayamazken, yeni kazanımlarına kapı aralamıştır.

Son olarak taslağı, öğrencilerin temsil sorusunu muhtalif karıştırmak, gerekçelerini yanı vermektir. Öyle öğrencilerin üniversiteye ilgili kararları kendilerinin seçilmiş, bir ve karar haklarının gövvesi alın alması bir temsil sisteminin uygun araçların yaratılması bir üniversite modeli sorunları düşünmek çok daha hızlı sorunların dağıtımına yol açacaktır.

Sonuç olarak, yeni taslağı hem biçim, hem de içerik olarak, YÖK modeline büyük benzerlikler içerir.

Tahir Hatipoğlu'nun sözleriyle "Üniversitemizin köklü YÖK'te değişiyor yavaş." □

**Tartışmanın
taraflarının tartışmaya
demokratik
katılımlarını
sağlayacak uygun
araçların yapılması,
hem tartışma sürecinin
düzenlilik içinde
gelişip, ilerlemesi, hem
de sonuç alması
açısından dikkat
edilmesi gereken bir
noktadır.**